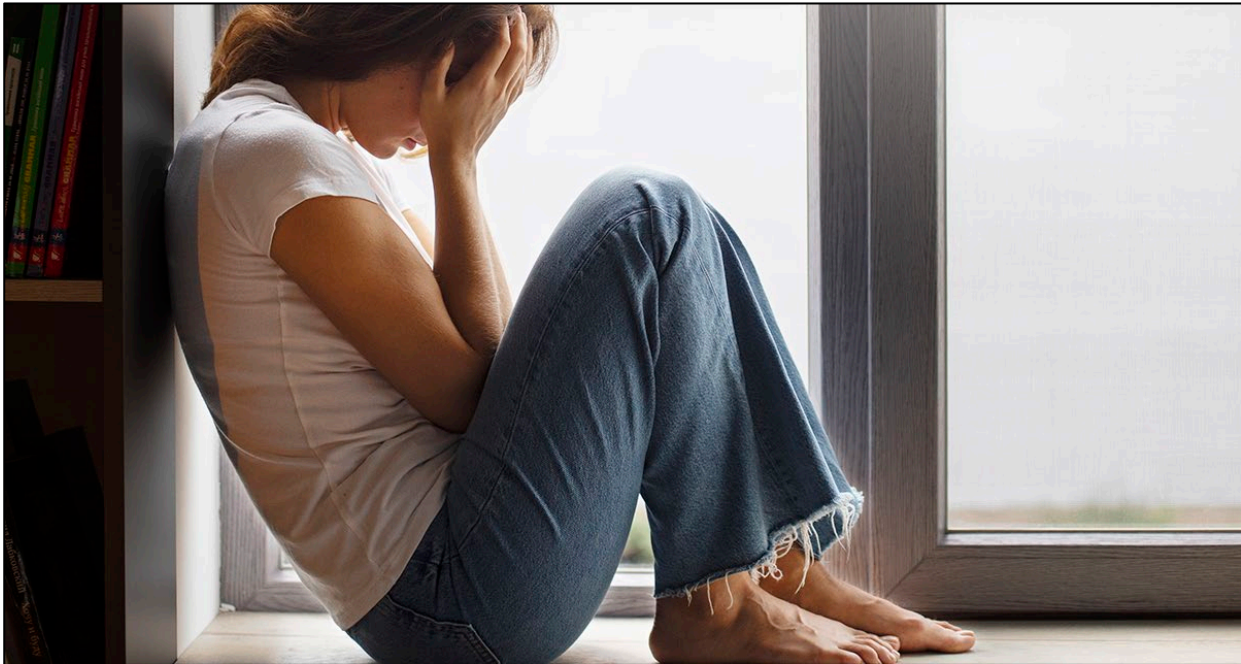

Sofies mor fantaserede om at begå selvmord for at få hjælp til problemer med datteren

I overgangen fra børnehave til skole begyndte det at gå skævt for Sofie og hendes forældre, og de havde konflikter hver dag. Men efter et forløb hos Familie & Netværk har Sofies forældre igen håb for fremtiden.

September 2023

I dag kommer Sofie på otte år i skole to dage om ugen, fortæller sine forældre, hvad hun har lært, og leger ofte med sin lillebror om aftenen. Men der er stadig et stykke vej, før Sofies hverdag er som jævnaldrende børns.

– Før det hele begyndte, spiste hun med kniv og gaffel. Det gør hun ikke mere. Det er stoppet, og det er ikke kommet tilbage. Og det er det samme med at tørre sig selv, når hun har været på toilettet, fortæller Sofies far, Peter.

Sofie hedder ikke Sofie i virkeligheden. Vi har valgt at holde hende og familien anonyme i denne artikel.

Sofie virkede klar til skole

Da Sofie skulle starte i 0. klasse i Aarhus midt under corona-pandemien i 2020, var hendes forældre ikke i tvivl om, at Sofie var mere end skoleklar:

– Mange af hendes veninder var allerede startet i skole, og det var en smule kedeligt for hende i børnehaven. Så vi tænkte, at det ville blive godt for hende at komme i skole, forklarer Sofies far, Peter. Og alt tydede på, at forældrene havde ret i den vurdering.

– Der var bare fuld fart på fra skolestarten. Sofie ville selv gå over i skolen, og hun ville have legeaftaler hver eneste dag. Hun ville også gå til dans og svømning, siger Peter og tilføjer, at Sofie altid har været stædig og haft sin egen idé om, hvordan tingene skulle være.

Og lige dér i 2020 virkede skolen til at være det helt rigtige for Sofie. Snart begyndte der dog at vise sig sprækker i den fortælling.

Afføring i håndvasken

Sofie far, Peter, kan ikke huske præcist, hvornår han og hustruen blev klar over, at der var noget galt – altså, ud over det normale. Det begyndte med morgener, hvor det blev sværere og sværere at få Sofie afsted til skole.

– Der kom mange konflikter omkring afleveringer, og vi fandt senere ud af, at hun begyndte at tilbringe meget tid på skolens toiletter, fortæller Peter.

På et tidspunkt blev forældrene kontaktet af skolen, der fortalte, at Sofie havde leget med afføring på pigetoiletet og stoppet en håndvask til.

– Der blev vi klar over, at vi var meget langt væk fra normalen, siger Peter. Men hjælp skulle han og hustruen kigge langt efter, og imens forværredes situationen med Sofie også derhjemme.

– Hun fik voldsom skolevægning. Hun ville ikke i skole længere, og i en periode måtte vi bære hende grædende ind, fortæller Peter.

Sofie begyndte at slå

Sofies far fortæller, at det også er i denne periode, at Sofies udvikling begyndte at gå baglæns, og hun holdt op med at bruge bestik og tørre sig selv efter toiletbesøg.

Forældrene oplevede, at Sofie begyndte at blive udadreagerende, og det var ikke mindst Peter, der blev slået hyppigt i løbet af dagen. Sofies frustrationer kom også til udtryk i verbale overfusninger som ”jeg slår mig selv ihjel”, eller ”jeg slår dig ihjel”. Sofies voldsomme reaktioner kom både, når forældre eller andre stillede krav til hende, men også når hun havde været under pres.

– Når jeg hentede hende i skolen, og vi så var gået lidt væk derfra, orienterede hun sig lige og sikrede sig, at hun var langt nok væk fra skolen, før hun begyndte at slå mig, fortæller Peter.

Tanker om selvmord

På dette tidspunkt var Peter og hans hustru voldsomt pressede. Konflikterne kørte i alle døgnets timer, og putninger kunne vare til midnat, hvor forældrene på skift blev overfuset. Og det blev ikke bedre af, at Sofies lillebror også kom i skudlinjen for Sofies frustrationer.

– Han forstod jo ikke, at Sofie ikke havde det godt. At det ikke var hans skyld, at hun sagde de ting, hun sagde til ham, siger Peter.

Forældrene besluttede i en periode at prøve at droppe alle krav til Sofie og lade hende selv bestemme, hvornår hun havde lyst til at komme i skole, men fornemmede snart, at det ikke hjalp.

Det er i denne periode, at tanker om selvmord meldte sig hos Sofies mor.

Forældrene tvivlede på sig selv

– Man tvivler jo på sine evner som forælder og tænker: Hvad gør vi forkert? Min hustru snakkede om at hænge sig i et træ. Ikke fordi hun ville dø, men hun håbede, at hvis jeg skar hende ned i tide, ville der være nogen, der kom for at hjælpe os, fortæller Peter.

Heldigvis fik familien snart hjælp.

Sofie var på det tidspunkt startet i 1. klasse, og hendes skole sørgede for, at familien fik hjælp af en psykolog fra PPR. Psykologen sørgede blandt andet for, at Sofie lige så stille begyndte at vende tilbage til skolen igen – til et stærkt reduceret skema.

Og ikke længe efter blev familien tilknyttet indsatsen Familie & Netværk.

Vendepunktet

Som du kan læse i artiklen [her](#), er Familie & Netværk målrettet og intensiv behandling til børn og unge med mistro, adfærdsproblemer, problemer med misbrug m.m. Som navnet antyder, spiller familien og netværket omkring barnet en afgørende rolle i behandlingen. I efteråret 2021 da Peter første gang mødte Cecilie Husted Kleist, der er psykolog og terapeut ved Familie & Netværk, var han med egne ord "skeptisk":

– Jeg vil sige, at jeg var lidt betænkelig og tænkte: Hvad kan de overhovedet gøre? Jeg havde ikke den store fidus til psykologer på det tidspunkt, siger han.

Men Peters parader blev snart sænket.

– Vi mødte Cecilie, og jeg kunne se, at hun var god. Blandt andet fordi hun understregede og nærmest undskyldte, at de i Familie & Netværk bruger lang tid på at analysere problemerne og forstå dynamikkerne i familien, før de begynder at foreslå nogle løsninger. Så tænkte jeg: Okay, det er godt," forklarer Peter.

Potentiale til et godt familieliv

Når Cecilie Husted Kleist tænker tilbage på de første møder med Sofie og familien og fortæller hun følgende om sine første indtryk:

– En spændende familie. Jeg tænkte, at her var der meget potentiale. Og jeg så en rigtig dejlig pige i Sofie, som var hovedpersonen.

I starten var Sofies forældre meget ivrige for at fortælle, mens Cecilie Husted Kleist lyttede:

– De havde behov for at sætte mange ord på, og så opsummerede jeg og prøvede at koge det ned til noget, vi kunne arbejde videre med. Sådan er vores model og metode, forklarer psykologen. Og med Cecilie Husted Kleists hjælp fik Peter og hustruen stillet skarpt på deres rolle overfor Sofie.

– De tvivlede på deres evner, adfærd og autoritet som forældre. Vi begyndte at arbejde med, hvornår de skulle stille krav, og ikke mindst, hvor meget de kunne smitte børnene med deres egen ro, siger Cecilie Husted Kleist.

Diagnose gav forståelse

Efter opstarten blev Cecilie Husted Kleist fast tilknyttet familien og mødtes med dem to-tre gange om ugen, og Sofies forældre fik mulighed for at ringe til en terapeut fra Familie & Netværk døgnet rundt hele ugen.

Fokus fra begyndelsen var, at familien fik en grundlæggende forståelse af samspillet og samværet i familien og deres forventninger til familielivet og at sænke stressniveauet i dagligdagen.

De to overordnede mål, som Familie & Netværk skulle hjælpe med, var henholdsvis: "At Sofie følger forældrenes anvisninger og indgår i samarbejde omkring dagligdagsrutiner", og "at Sofie kommer stabilt og trygt i skole og følger sit planlagte skema for dagen".

Samtidig stod Cecilie Husted Kleist for at koordinere indsatsen med de øvrige vigtige personer omkring Sofie – fra skolelærerne og pædagogerne i SFO til socialrådgiveren og bedsteforældrene.

– Det med at skulle snakke med alle de her mennesker var en stor praktisk opgave, som var rar at slippe for. Det er så tungt at skulle ringe og starte forfra på at forklare alting, når man selv er så følelsesmæssigt involveret i det hele. Men Cecilie sørgede for, at vi fik en ny socialrådgiver tilknyttet Sofie, som havde erfaring med specialområdet, fortæller Sofies far, Peter.

Sofie viste sig at have autisme

Der blev sat gang i en udredning af Sofie, der viste, at Sofie har autisme, og med den diagnose fik Peter og Sofies mor en ny forståelse af deres datter og hendes behov – og måske lige så vigtigt: En bedre forståelse af sig selv som forældre og par.

– Konflikterne havde stået på længe og også presset forholdet mellem forældrene. Peter fortalte, at han havde udviklet et "alt, hvad du siger er forkert"-filter over for sin hustru. Han kunne ikke rigtig høre, når hun kom med brugbare ideer – såsom ugeskemaer og madplaner, der kunne gavne Sofie, fortæller Cecilie Husted Kleist.

Psykologen gik derfor i gang med at åbne de to forældres øjne for hinandens styrker, så de igen kunne samarbejde om hverdagen:

– Forældrene holder nu ugentlige møder, som børnene respekterer og ligefrem kan finde på at give input til, når de ønsker noget taget op til revision, eller de har nye ønsker, fortæller Cecilie Husted Kleist.

Opmærksomhed på batterierne

Sofies autisme-diagnose blev også en øjenåbner for hendes mor, der deler en del af Sofies træk: tendenser til grublerier, bekymringer og ekstremt detaljefokus. En erkendelse, der nu har betydet, at Sofies mor selv er ved at blive udredt for autisme.

Derfor er nogle af de redskaber, som Peter og hustruen har fundet frem til for at hjælpe Sofie – så som visuelle systemer som ugeskemaer og madplaner – også en hjælp for Sofies mor.

Som en del af Familie & Netværk-indsatsen har Cecilie Husted Kleist løbende samlet de effektive strategier og taktikker til forældrene, så de altid kan vende tilbage til dem. En taktik, der kan være en hjælp over for Sofie, er eksempelvis "Touch-and-go", hvor mor eller far går hen til hende og siger: "Nu er det ved at være tid" – og herefter går igen. Når det handler om strategier, er Peter og hans kone blevet opmærksomme på at disponere deres energiforbrug, så der ikke kommer så meget på programmet, at "batterierne" risikerer at løbe tør.

– Det er nogle ambitiøse forældre, og de har mange styrker. De havde tit forestillinger om, hvordan deres liv skulle være. Og det var de drømmescenarier, som virkeligheden blev sammenlignet med. Det har vi arbejdet med: At det er ok at tilpasse sig til familiens behov, fortæller Cecilie Husted Kleist.

Et nyt familieliv

Som eksempel nævner hun en ferietur, hvor forældrene brugte deres nye indsigter til at dele sig op, så Sofie og moderen kunne tage hjem en enkelt nat for at lade op.

I dag har familien også fundet en fremragende aflaster til Sofie, der hjælper familien i 17 timer om måneden. Samtidig er en ABA-konsulent, som er uddannet i at hjælpe børn med autisme med at udvikle sig, blive selvstændige og inkluderet i klassen, blevet tilknyttet Sofies klasse. Selvom Sofie stadigvæk ikke kan de samme ting som før, tøver Peter ikke med at rose hjælpen fra Familie & Netværk:

– Den har betydet alt. Vi synes virkelig, at alle, der har udfordringer, burde få en Cecilie ud. Og det behøver ikke at være, når det først står meget slemt til – som med os – men meget gerne før. Forældrene skal bare være modtagelige for at lære, siger han.

Fakta om Familie & Netværk

- Familie & Netværk er intensiv hjælp til familier med børn og unge, som har adfærdsproblemer eller ikke trives i skolen, i fritiden eller i hjemmet.
- Familie & Netværk er et tilbud til forældre og netværket omkring et barn. Terapeuterne i Familie & Netværk arbejder tæt sammen med forældrene, som er de vigtigste samarbejdspartnere igennem forløbet.
- Det er Metodecentret, der står bag Familie & Netværk, og metoden udbydes pt. af Aarhus Kommune, Herning Kommune, Viborg Kommune og Randers Kommune samt af organisationen WeCare på Sjælland.